

Els Orígens de la Catalunya Contemporània

Codi: 100354
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Maria Gemma Rubi Casals

Correu electrònic: mariagemma.rubi@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Assignatura de caràcter optatiu que s'inscriu dins de la matèria "Història de Catalunya" que constitueix una menció del títol de Grau en Història. Es recomana haver cursat prèviament assignatures com "Història contemporània d'Espanya I. L'època de la revolució liberal", i/o "Història Moderna de Catalunya".

Objectius

Assignatura optativa que forma part dels crèdits que condueixen a l'obtenció de la menció d'"Història de Catalunya". L'objectiu fonamental que persegueix aquesta assignatura és el d'analitzar les bases de la construcció històrica catalana als orígens de l'època contemporània, des de l'esfondrament de la societat de l'Antic Règim fins a l'esclat de la Revolució de setembre de 1868. S'exploraran els fonaments de la contemporaneïtat de la societat catalana entre la Guerra del Francès i el Sexenni Democràtic, tenint en compte una diversitat de línies de desenvolupament que es podrien englobar en dos grans eixos. El primer eix fa èmfasi en el vessant polític i cultural: la desfeta de l'Antic Règim i el llarg procés de revolució liberal, així com les diverses respostes polítiques i intel·lectuals a la institucionalització del nou estat centralitzat i de la nova societat liberal. El segon eix se centra en els aspectes socials i econòmics, i posa l'accent en les característiques que adoptà a Catalunya el procés de revolució industrial, l'aparició de la societat de classes i les fractures que provocà, i l'evolució de les diferents formes de treball, d'associació i de producció. Igualment es procurarà treballar línies transversals i mostrar-se sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere. Finalment, es donarà compte de la internacionalització de la historiografia sobre la Catalunya d'aquesta època.

Competències

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments de l'anàlisi històrica.
- Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar els conceptes bàsics diacrònics i temàtics propis de la ciència històrica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Avaluar críticament els diferents enfocaments actuals de l'estudi de la història de Catalunya.
3. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
4. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
5. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
6. Organitzar i sintetitzar les diverses explicacions existents sobre les causes del canvi social en les diferents etapes històriques de la societat catalana.
7. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
8. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
9. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
10. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.
11. Utilitzar les fonts de recerca pròpies de l'estudi de la història de Catalunya.

Continguts

I- L'ESFONDRAJAMENT DE L'ANTIC RÈGIM I ELS INICIS DE LA REVOLUCIÓ LIBERAL I DE LA CONTRAREVOLUCIÓ (S. XVIII- 1833).

- 1- El creixement econòmic del segle XVIII i les bases de l'arrencada industrial. La descomposició de la societat estamental. Les elits catalanes a principi del segle XIX.
- 2- La invasió napoleònica l'estiu de 1808. Buit de poder i revolta contra l'autoritat. Les batalles del Bruc i la forja del mite de la resistència catalana. La Junta Superior de Catalunya.
- 3- La Catalunya napoleònica i les petjades de l'annexió.
- 4- L'actuació dels diputats catalans a les Corts de Cadis: projectes i frustracions.
- 5- La revolució liberal durant el Trienni Constitucional. Els instruments de la ciutadania liberal. Els orígens de la cultura política republicana.
- 6- Els orígens de la contrarevolució a Catalunya: de la croada contra la França impia a la guerra dels set anys. La cultura política del carlisme.

II- EL TEMPS DE LES BULLANGUES: INDUSTRIALITZACIÓ, OBRERISME I LIBERALISME (1833-1843).

- 7- Els fonaments i les característiques del procés industrialitzador català. La consolidació de l'economia de mercat.
- 8- La defensa del projecte industrial català: associacionisme i parlamentarisme. La representació política de la Catalunya liberal.
- 9- Les bullangues dels anys trenta i l'inici de la tradició demorepublicana.
- 10- Una revolució democràtica fallida: el Trienni esparterista a Catalunya.
- 11- L'emergència d'una societat de classes. Conflictivitat i obrerisme.
- 12- Moderats, progressistes i demòcrates. Tres projectes polítics per a una Catalunya inquieta i plural.

III- LA CONSOLIDACIÓ POLÍTICA DE L'ESTAT LIBERAL A CATALUNYA (1843-1868)

14- La resposta de l'estat: Repressió i militarització.

15- El renaixement cultural català. Del doble patriotisme als inicis del catalanisme polític.

16- La Guerra dels Matiners i el catolicisme polític.

17- La crisi del règim isabelí. Les conspiracions progressistes i les causes de la revolució de setembre de 1868.

IV- EL SEXENNI DEMOCRÀTIC (1868-1874): UN LABORATORI D'EXPERIÈNCIES

18- La revolució de setembre de 1868. El posicionament dels partits, la revolta popular i els aixecaments federal i carlí.

19- L'evolució políticoelectoral.

20- Republicanisme federal i obrerisme internacionalista.

21- La Tercera Guerra carlina

Metodologia

Activitat dirigida i examen (60%): Classes magistrals amb suport de la Tecnologia de la Informació (TIC) i debats en el grup-classe.

Sessions de debat sobre les lectures obligatòries dirigides pel professor o per la professora (10%): introducció de la sessió, presentació del text, valoració i discussió col·lectiva. Presentacions individuals i/o col·lectives i ronda de valoracions.

Activitat supervisada (10%) : sessions concertades per a resoldre dubtes i mantenir discussions sobre continguts específics de la matèria, els problemes i seminaris. Realització i correcció d'exercicis autònoms d'aprenentatge.

Activitat autònoma (20%): lectura comprensiva de textos, redacció de treballs, preparació de comentaris orals i seminaris. Recerca d'informació bibliogràfica. Estudi personal de cara a la integració dels coneixements.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	2, 5, 9, 11
Seminaris i pràctiques dirigides	5	0,2	5, 6, 8, 11
Tipus: Supervisades			
Avaluació	10	0,4	1, 2, 4, 7, 8

tutories	15	0,6	1, 5, 6, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi Personal	45	1,8	1, 5, 6
Lectura de textos, Redacció de treballs, Preparació de comentaris orals i seminaris: Recerca d'informació bibliogràfica.	33	1,32	

Avaluació

El sistema d'avaluació consistirà en tres apartats:

1- Dues proves escrites (30+30): 60%

2- Treball sobre un dossier de lectures (30%)

3- Participació en els debats, la discussió de les lectures obligatòries, i seguiment continuat de l'assignatura (10%)

Les activitats d'avaluació es programaran al llarg del curs acadèmic. Les dates de realització de les proves a l'aula i de lliurament de treballs seran comunicades a l'alumnat amb antelació suficient. La professora establirà un horari específic de tutories per procedir al comentari de les activitats d'avaluació realitzades. Els treballs i el seguiment continuat de l'assignatura podran incloure la redacció d'assaigs, ressenyes de llibres, comentari de documentació històrica, presentacions orals, debats i participació a classe etc. La modalitat concreta dels treballs a realitzar s'explicarà el primer dia de classe i s'exposarà també en l'aula moodle.

No s'acceptaran treballs fora de termini, sense la presentació acadèmica adient (índex, paginació, notes a peu de plana, bibliografia citada correctament, etc.), que siguin una mera còpia en qualsevol mena de suport, que continguin plagi parcialment o totalment.

L'alumnat que no realitzi tots els exàmens d'avaluació programats a l'aula o no es presenti a tots els tipus d'activitats d'avaluació obligatòria, siguin proves escrites, treballs escrits i/o el seguiment continuat de l'assignatura, per valor superior al 66% de la nota final serà qualificat amb un No Avaluable, i no podrà presentar-se a la recuperació.

La nota final s'obtindrà a partir de la mitjana resultant de la nota de les proves escrites i la resta de qualificacions. Caldrà que la nota mitjana de les proves escrites sigui com a mínim d'un 4,5 per tal que es pugui fer la mitjana amb la resta.

Tota irregularitat comesa per un alumne durant la realització d'una prova (còpia, plagi) implicarà una nota de zero en l'apartat concret d'avaluació. Diverses irregularitats comeses implicaran una nota global de zero.

La recuperació consistirà en un examen de la matèria teòrica de l'assignatura i se celebrarà en les dates oficials establertes per la Facultat. En cap cas, es podrà plantejar la recuperació com un mitjà de millorar la qualificació de l'alumnat que ja hagués aprovat l'assignatura en el procés normal d'avaluació continuada.

Només es poden recuperar les proves escrites, corresponents al 60% de la nota total. En qualsevol cas, la nota màxima que es podrà obtenir en el total de la recuperació és de 5,0 (Aprovat), i com a mínim s'ha d'haver suspès amb un 3,5.

Es podrà establir amb l'alumnat que no pugui assistir a les classes o seguir de manera presencial l'assignatura i pugui justificar-ho, un pla específic d'avaluació.

Clàusula de correcció ortogràfica, sintàctica i morfològica, ús inapropiat dels signes de puntuació, i d'expressió escrita en general: penalització fins a un punt sobre la nota final.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves escrites teòriques	60 % (30% + 30%)	4	0,16	2, 3, 4, 5, 6, 9
Seminaris i pràctiques	30%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

AA.DD; Història. *Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*, 12 volums, Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 1999.

BALCELLS, Albert (dir), *Història de Catalunya*, Barcelona, L'Esfera dels Llibres, 2004.

FERRER, LI.; RODO, J.; RUBÍ, G.; TORRAS, M., *Història de l'autogovern de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2006. Edició en castellà del 2007.

FONTANA, Josep, *La fi de l'Antic Règim i la industrialització (1787-1868)*, Barcelona, Edicions 62, 1998.

FONTANA, Josep, *La formació d'una identitat. Una història de Catalunya*, Barcelona, Eumo editorial, 2015

GABRIEL, Pere (dir), *Història de la Cultura Catalana*, 10 vols., Eds. 62, Barcelona, 1998-1999.

HURTADO, Víctor, MESTRE, Jesús i MISERACHS, Toni, *Atles d'Història de Catalunya*, Barcelona, Edicions 62, 1995.

MALUQUER DE MOTES, Jordi, *Història econòmica de Catalunya*, Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya, 2008.

MESTRE, Jesús (dir.), *Diccionari d'Història de Catalunya*, Edicions 62, Barcelona, 1992.

RIQUER, B. (dir.), *Història mundial de Catalunya*, Barcelona, Ed. 62, 2018.

RISQUES, Manuel (dir.), DUARTE, Àngel, RIQUER, Borja de, ROIG ROSICH, Josep Maria, *Història de la Catalunya contemporània. De la guerra del Francès al nou Estatut*, Barcelona, Mina Editorial, 2006.

SOBREQUÉS I CALLICÓ, Jaume (director), *Història contemporània de Catalunya*, vols. I i II, Barcelona, Columna, 1997-1998.

VICENS VIVES, Jaume, *Industrials i polítics del segle XIX*, Barcelona, Vivens Vives, 1961.

VILAR, Pierre, *Catalunya dins l'Espanya moderna*, Barcelona, Edicions 62, 1966-1968, 3 vols.

La bibliografia específica de cada bloc es proporcionarà a través del campus virtual, així com algunes referències es comentaran directament a classe.

Programari

Cap específic